

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԽՍՀ ԼՈՒՍԺՈՂԿՈՄԱՏ

**ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԱՆԿԱՎԱՐԺԱԿԱՆ
ՈՒՍՈՒՄՆԱՐԱՆՆԵՐԻ**

1938—39 ՈՒՍ. ՏԱՐՎԱ

**ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹՅԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ ՅԵՎ,
ԾՐԱԳԻՐԸ**

ԼՈՒՍՊԱՐԲԶՐԱՏ

ՅԵՐԵՎԱՆ

1938 թ

Պատ. խմբագիրը Ա. Մ ա լ խ ա ս յ ա ն
Տեխ. խմբագիրը Հ. Ա Վ ե տ ի ս յ ա ն
Սրբագրել է Գ. Ն ա գ լ ի կ յ ա ն

Հնստ-ասված է Հայր ա կ ա ն ԽՍՀ
Լուսժողովոմի տեղակալ Ա. Իսահակյանի
կողմից 15 հունիսի 1938 թ.

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԽՍՀ ՄԱՆԿԱՎԱՐԺԱԿԱՆ ՈՒՍՈՒՄՆԱ-
ՐԱՆՆԵՐԻ 1938—39 ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՏԱՐՎԱ
ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹՅԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ

1. Հայկական ԽՍՀ Մանկավարժական ուսումնա-
րաններում ընդունվում են վոչ լրիվ միջնակարգ դըպ-
րոց ավարտող կամ միջնակարգ դպրոցի 7-րդ դասա-
րանն ավարտող 15—35 տարեկան քաղաքացիները:

2. Մանկավարժական ուսումնարան ընդունվող-
ները ներկայացնում են դիմում (անձամբ կամ փոս-
տով) մանկ. ուսումնարանի ղեկավարի անունով,
կցելով դիմումին.

ա) ծննդյան վկայական.

բ) կրթության վկայական.

գ) տեղեկանք առողջության մասին.

դ) յերկու լուսանկար յուրաքանչյուրի վրա ըն-
դունվողի անձնական ստորագրությամբ:

Դիմումների ընդունելությունը Մանկավարժա-
կան ուսումնարաններում կատարվում են հունիսի
10-ից մինչև ոգոստոսի 15-ը:

Փաստաթղթերը պետք է լինեն իսկական:

3. Մանկավարժական ուսումնարաններ ընդուն-
վողները յենթարկվում են քննության ոգոստոսի 16-ից
մինչև 28-ը ժամանակաչափանում:

ԾԱՆՈԹՈՒԹՅՈՒՆ.— Միջնակարգ դպրոցի
7-րդ դասարանը կամ վոչ լրիվ միջնակարգ դըպ-
րոցն ավարտողներից նրանք, ովքեր հիմնական
առարկաներից ունեն «գերազանց» գնահատական,
իսկ մյուս առարկաներից (նկարչություն, գծա-
գրություն, յերգեցողություն, Փիղկուլտուրա)

11-284649x

«լավից» վոչ պակաս գնահատական, Մանկավարժական ուսումնարան ընդունվում են առանց ընդունելութայն քննությունների:

4. Մանկավարժական ուսումնարանի 1-ին դասարան ընդունվողները քննության են յենթարկվում միջնակարգ դպրոցի առաջին 7-րդ դասարաններին կամ վոչ լրիվ միջնակարգ դպրոցի ծավալով ըստ հատուկ ծրագրի, հետևյալ առարկաներից.

Մայրենի լեզու (բանավոր և գրավոր).

Ռուսաց լեզու » »

Թվարանություն » »

Հանրահաշիվ (գրավոր)

Յերկրաչափություն (բանավոր)

Աշխարհագրություն (բանավոր)

ԽՍՀՄ-ի Սահմանադրություն (բանավոր)

ԾԱՆՈԹՈՒԹՅՈՒՆ.— Աղբրեջանական և ռուսական մանկավարժական ուսումնարան ընդունվողները քննության են յենթարկվում նաև հայոց լեզվից (գրավոր և բանավոր):

5. Մանկավարժական ուսումնարանների 2-րդ և 3-րդ դասարաններ ընդունվողները քննության են յենթարկվում մանկավարժական ուսումնարանի նախորդ դասարանի ուսումնական պլանով սահմանված բոլոր առարկաներից:

6. Ընդունելության քննությունները հանձնողներից առաջին հերթին ընդունվում են նրանք, վորոնք ստացել են սամենարարձր գնահատականները: 2-րդ անգամ քննվել չի թույլատրվում:

7. Մանկավարժական ուսումնարան ընդունվողները հրամանագրվում են մանկ. ուսումնարանի դիրեկտորի հրամանով, ընդունելության քննությունների արդյունքների հիման վրա:

8. Մանկավարժական ուսումնարան ընդունված և հրամանագրված սովորողներից նրանք, վորոնք առանց հարգելի պատճառի սեպտեմբերի 1-ին չեն ներկայանա պարապմունքներին կիսիսադրվեն քննությունները հանձնած այլ թեկնածուներով:

9. Քննությունները հանձնած այն սովորողները, վորոնք տվյալ Մանկավարժական ուսումնարանում տեղ չլինելու պատճառով դուրս կմնան, իրավունք ունեն նույն ուսումնական տարում ընդունվելու այլ Մանկավարժական ուսումնարան առանց քննությունների — ներկայացնելով փաստաթուղթ ընդունելության քննությունները հաճնելու մասին:

ՄԱՆԿԱՎԱՐԺԱԿԱՆ ՈՒՍՈՒՄՆԱՐԱՆՆԵՐԻ ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹՅԱՆ ՔՆՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ Ծ Ր Ա Գ Ի Ր

Ա. ՀԱՅՈՑ ԼԵԶՈՒ

(Հայկական մանկ. ուսումն.)

Քերականութիւն, ուղղագրութիւն և կետադրութիւն

1. Հնչյունաբանութեան տարրեր, և ուղղագրութիւն: Բառի հնչյունական կազմութիւնը. հնչյուն և դիր. հնչյունների դասդասումը (ձայնավորներ, բաղաձայններ՝ ըստ արտասանութեան տեղի, ըստ արտասանութեան վորակի), վանկ, հնչյունափոխութիւն, բաղաձայնների ուղղագրութիւն. ը ձայնավորի ուղղագրութիւնը. յ ձայնակապը. տողադարձ. մեծատառ և փոքրատառ:

2. Բառակազմութիւն: Բառի կազմութիւնը՝ հիմք և վերջավորութիւն. արմատ. նախածանց և վերջածանց: Պարզ և բարդ բառեր, բարդ ածանցավոր բառեր, ը ձայնավորը բառակազմութեան մեջ. նորագույն հապավումներ:

ՁԵՎԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

3. Գոյական: Գոյականի նշանակութիւնը. գոյականի գործածութիւնը նախադասութեան մեջ: Գո-

յականի փոփոխութիւնը ըստ հոլովների. յեղակի և հոգնակի. հոլովների նշանակութիւնը. հոլովումներ. ներ. ածականակերպ ածանցներ:

4. Ածական: Ածականի նշանակութիւնը. ածականի գործածութիւնը նախադասութեան մեջ. ածականի հոլովման դեպքը. համեմատութեան աստիճաններ. ածականակերպ ածանցներ:

5. Թվական: Թվականի նշանակութիւնը. թվականի գործածութիւնը նախադասութեան մեջ. թվականի գործածութիւնը գոյականի հետ. թվականների տեսակները. թվականների ուղղագրութիւնը. դասական թվականների ածանցները:

6. Դերանուն: Դերանունների նշանակութիւնը. դերանունների գործածութիւնը նախադասութեան մեջ. դերանունների տեսակները. անձնական դերանունների հոլովումը. ցուցական դերանունների հոլովումը. փոխադարձ դերանունների հոլովումն ու նրա առանձնահատկութիւնները: Հարցական դերանունների հոլովումները:

7. Բայ: Բայի նշանակութիւնը. դերբայները, նրանց նշանակութիւնը, կազմութիւնը և գործածութիւնը նախադասութեան մեջ. յեղանակային ձևերը և նրանց գործածութիւնը նախադասութեան մեջ: Սահմանական յեղանակը և նրա ժամանակները, հրամայական յեղանակ. ըղձական յեղանակը և նրա ժամանակները. հարկադրական յեղանակը և նրա ժամանակները: Բայի սեռերը: Կերպերն ըստ կազմութեան. սոսկածանցավոր (ն, չ, ան, են) բայերի խոնարհումը:

8. Մակբայ: Մակբայի նշանակութիւնը. մակբայի գործածութիւնը նախադասութեան մեջ. մակբայի տեսակները, մակբայակերպ ածանցներ:

9. Կապ: Կապի նշանակութիւնը. կապի գործածութիւնը. կապի տեսակները:

10. Շաղկապ: Շաղկապի նշանակութիւնը. շաղկապի գործածութիւնը. շաղկապի տեսակները:

11. Զայնարկութիւն: Զայնարկութեան նշանա-

կությունը խոսքի մեջ. կետադրությունը ձայնարկություն ունեցող նախադասության մեջ:

12. Շարահյուսություն: Պարզ նախադասություն. նախադասության գլխավոր անդամները՝ յենթակա և ստորոգյալ. նախադասության յերկրորդական անդամներ՝ վորոշիչ, հատկացուցիչ, բացահայտիչ, խնդիր և պարագա: Խնդիրների տեսակները՝ ուղղակի և անուղղակի. պարագաների տեսակները՝ տեղի, ժամանակի, ձևի, չափի, ու քանակի, նպատակի և հիմունքի: Համադաս լրացումներ. կետադրությունը համադաս լրացումներ ունեցող նախադասություններն են: Պարզ նախադասության տեսակները՝ համառոտ և ընդարձակ, զեղչված յենթակայով և զեղչված ստորոգյայով. նախադասություններ. անյենթակա և անստորոգյալ նախադասություններ: Պատմողական, հարցական, բացականչական, և հրամայական նախադասություններ: Կետադրությունը այդ նախադասություններում: Միջանկյալ բառ ունեցող նախադասություն, կետադրությունն այս նախադասություններում: Լրացման լրուցումներ, կողմնակի լրացումներ:

Բարդ նախադասություն: Բարդ նախադասության տեսակները. բարդ միավորյալ նախադասությունը և նրա կետադրությունը. բարդ համադասական նախադասությունը և նրա կետադրությունը:

Բարդ ստորադասական նախադասություն. այդ նախադասության կազմությունը (գլխավոր և յերկրորդական նախադասություն) յերկրորդական նախադասության տեսակները. կետադրությունն այդ նախադասություններում. յերկրորդական նախադասության փոխարինումը դերբայական ձևերով (լրացումներով). միջանկյալ նախադասություն. կետադրությունը այդպիսի նախադասություն ունեցող նախադասությունների մեջ. կողմնակի յենթակա:

13. Կետադրություն: Տրոհության նշանները և նրանց գործածությունը. առոգանության նշաններ և

նրանց գործածությունը, բացահայտության նշանները և նրանց գործածությունը:

14. Ուղղակի խոսք, անուղղակի խոսք. ուղղակի խոսքը անուղղակի խոսքի վերածելու հմտություն:

2. Կարդալ, գրավոր և բանավոր խոսք

Սահուն և արտահայտիչ կարգալ անծանոթ հոգևածը և պատմել կարդացածի բովանդակությունը. անսխալ չարադրություն գրել առաջարկած թեմայի շուրջը:

ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՅՈՒՄ

Կարողանալ արագ, պարզ և արտահայտիչ կերպով բարձրաձայն ընթերցել: Կարողանալ բանավոր կերպով տալ կարգացածը և գրել կարգացած նյութի փոխադրութիւնը: Կարողանալ կազմել պարզ և բարդ պլան, թեզիսներ և կոնսպեկտ կարգացած նյութի վերաբերյալ:

Իմանալ հետևյալ յերկերի բովանդակութիւնը և կարողանալ այն համառոտ կերպով պատմել:

1. Ֆոլկլոր.— առակներ, առածներ: Սրանց ծագումը, ձևը, թեմատիկան և գործածութեան դեպքերը: Ժողովրդական յերգեր:

2. Խ. Աբովյան.— Ես գրքի ճամբի խրատը, Վ. Հ.—ից՝ Զանգի, Զմեռ: Հացակեր փեշը:

3. Մ. ՆԱԼԲԱՆԴՅԱՆ.— Յերգ ազատութեան:

4. Հ. Պարոնյան.— Մեծապատիվ մուրացկաններից՝ Աբխոզոմ աղան և խմբագիրը, Աբխոզոմ աղան և բանաստեղծը:

5. Գ. Սունդուկյան.— Պեպո:

6. Պ. Պոռշյան.— Հացի խնդրից՝ Միկիտան Սաքոն, Յասաուլ: Յեցերից՝ Տանուտեր Խուզոն:

7. Ղ. Աղայան.— Յերկու քույրերից՝ Արզումանի և Ճաղարանց տղերքի կռիվը, Արզումանի մայրը, Լարդանն ու Ճաղարանց Թաթուր: Տորք անգեղ:

8. Մուրացյան.— Առաքյալը:

9. Հ. Հովհաննիսյան.— Ժայռը, Ալագյաղ բարձր սարին, Սարն ի վեր*), Հատիկ*), Մնաք բարով, Աչուղ:

10. Շիրվանզադե.— Արախտը:

11. Հ. Թումանյան.— Գութանի յերգը*), Հին

որհնութիւն*), Թագավորն ու Չարչին, Անուշ:

12. Նարդոս.— Հոգուն վրա հասավ, Նեղ որերից մեկը:

13. Ալ. Ծատուրյան.— Բանվորուն ու որորը*), Մերմնացան*), Զմեռային գիշեր, Թռիւր այ իմ յերգ, Գիր:

14. Վ. Փափագյան.— Արաք, Հոգի աշխատավորը:

15. Շ. Կուրդիմյան.— Բանվորներ*), Հանգցրեք Զահեր*):

16. Ավ. Իսահակյան.— Նորից յեկան դարնան անուշ որերը*), Անհուն վրեժի և ատելութեան..., Մոր սիրտը, Ախ մեր սիրտը*), Սասնա Մհեր:

17. Հ. Հակոբյան.— Մեկ էլ մեկ էլ*), Լուսաբացին*), Աշխատանքի յերգը, Զորագետտմ, Մայիսմեկյան յերգ, Մեռան չկորան*), Յես այն եմ սիրում*), Վոլխովստոյ:

18. Վ. Տերյան.— Արեւածագ*), Վերադարձ*), Ստեփան Շահումյանին, Լուսաբացին նա բարձրացավ Կախաղան, Քեզ եմ յերգում, Արեւակը հուր, Յեկավ յերկաթ քայլով, Զարդեցեք անդուլ:

19. Արագի.— Բարեւունի աշտարակը, Հազար դըլխանի, Լույսերը, Խորհրդային առավոտ, Սեւ կաթար:

20. Դեմիրճյան.— Ռաչիդ:

2. Ստ. Զորյան.— Մի կյանքի պատմութիւններից՝ Մեր տունը, Վրեժխնդրութիւն, Ահաւոր գիշեր և անծանոթ տեղեր: Գրադարանի աղջիկը:

22. Զարյան.— Սաքո Միկիտայան: Ռուչանի քարափից՝ Բուքը, Մարդը, Մեքենան..., Ալեքսանը վերադառնում է Կարմիր բանակից, Առաջին բերքը, Բուռնցքները սեղմվում են, Հաղթական արշուներ:

23. Սարյան.— Բալլադ, Խորհրդային Հայաստանի մասին, Տարեդարձի յերգ, Ալվարո, Պատգամավոր*):

24. Ա. Խնկոյան.— Բարեսիրտ Աղվեսը*), Փայտահատն ու մահը*), Գայլն ու կատուն*):

25. Պուշկին. — Կապիտանի աղջիկը, Դուբրով-սկի, Աքսորյալ զեկարրիտաներին*):

26. Մ. Գորկի. — Բազեյի յերգը, Մրրկահավի յերգը, Դանկոյի սիրտը:

27. Մայակովսկի. — 1917 թ. ապրիլ*), Խորհրդա-դային պատարարի մասին:

28. Շոլոխով. — Հերկած խոտան:

29. Ոստրովսկի. — Ինչպես է կոփվում պողպա-տը, Փոթորկած իններ:

Իմանալ՝ Պոռչյանի, Աղայանի, Հ. Հովհաննիս-յանի, Շիրվանզադեյի, Հ. Թումանյանի, Նարդոսի, Ծատուրյանի, Իսահակյանի, Հ. Հակոբյանի, Պուշկի-նի և Ոստրովսկու կենսագրությունները:

ԾԱՆՈԹՈՒԹՅՈՒՆ. — Աստղանիշ չափածո գրվածքները իմանալ անգիր:

РУССКИЙ ЯЗЫК

1. ЧТЕНИЕ

Свободное, безошибочное и выразительное чтение легких незнакомых текстов. Краткий пересказ прочитанного. Объяснение слов и выражений как на родном, так и на русском языке.

II. УСТНАЯ И ПИСЬМЕННАЯ РЕЧЬ

Полные устные ответы на вопросы. Понимание элементарной русской речи. Рассказ содержания картинки. Письменные ответы на вопросы по содержанию прочитанного. Умение без ошибок писать под диктовку легкие тексты. Знание основных правил русской орфографии.

III. ГРАММАТИКА

1. Предложение и его состав. Главные члены предложения. Второстепенные члены предложения. Однородные члены предложения и пунктуации. Вопросительные, восклицательные и повествовательные предложения. Полные и неполные предложения. Личные и безличные предложения. Понятие о сложном предложении.

2. Элементы фонетики. Звуки и буквы. Их классификация и основные правила их правописания.

3. Состав слова. Основа и окончание, корень, суффикс и префикс. Простейшие случаи чередования звуков. Сложные слова.

4. Существительное. Значение имени существительного. Род существительных. Склонение существительных. Употребление существительных в предложении.

5. Прилагательное. Значение прилагательных. Виды прилагательных. Изменение прилагательных по падежам, родам и числам. Согласование прилагательных с существительными при склонении. Суффиксы прилагательных и их правописание. Роль прилагательных в предложении.

6. Числительные. Значение числительного. Виды числительных. Употребление числительных с существительными. Склонение порядковых числительных.

7. Местоимения. Значение местоимения. Роль местоимений в предложении. Виды местоимений. Склонение личных, притяжательных и вопросительных местоимений.

8. Глагол. Значение глагола. Роль глагола в предложении. Спряжение глагола в окончания в прошедшем времени. Спряжение и правописание глаголов на ся.

9. Наречие. Значение наречий. Образование наречий. Роль наречий в предложении.

10. Предлоги. Значение предлогов. Значение предлогов в предложении. Предлоги и приставки, разница в их значении.

11. С о ю з ы Значение союзов. Роль союзов в предложении.

12. Междометие. Понятие о междометии.

13. Понятие о частицах.

ԹՎԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

1. Թվարկության տասնորդական սխտեմը: Բազմանիշ թվերի ընթերցումն ու գրառումը: Ամբողջ թվերի գումարումը, հանումը, բազմապատկումն ու բաժանումը:

2. Այն հարցերը, վորոնց պատասխանում ե թվաբանական չորս գործողություններից յուրաքանչյուրը: Ուղիղ և հակադարձ գործողություններ: Գործողությունների կարգը: Փակագծեր:

3. Գործողությունների տվյալների և արդյունքների միջև յեղած կախումը: Գործողությունների ստուգումը: Գումարի, մնացորդի, արտադրյալի և քանորդի փոփոխությունները տվյալների փոփոխման կապակցությամբ: Մնացորդի փոփոխվելը, յերբ բաժանելին և բաժանարարը փոփոխվում են նույնքան անգամ:

4. Գումարման որենքները՝ տեղափոխման և զուգորդման: Բազմապատկման որենքները՝ տեղափոխման, զուգորդման և դասավորման:

5. Թվի բաժանելիությունը: Թվի բաժանարարը: Բազմապատիկ թիվ տվյալ թվի վերաբերյալ: Պարզ և բարդ թվեր: Բաժանելիության նշանացույցերը 10-ի, 2-ի, 5-ի, 100-ի, 4-ի, 25-ի, 3-ի, 9-ի համար: Թվերի վերլծումը պարզ բազմապատկիչների: Թվի ամենամեծ ընդհանուր բաժանարարը և ամենափոքր բազմապատիկ գտնելը:

6. Հասարակ կոտորակներ: Համարիչ. հայտարար: Կանոնավոր և անկանոն կոտորակներ: Անկանոն կոտորակից ամբողջ թիվն հանելը: Ոտուր թիվ: Ոտուր

թիվն անկանոն կոտորակի դարձնելը: Կոտորակի մեծության փոփոխվելը, յերբ համարիչը և հայտարարը փոփոխվում են մի քանի անգամ: Կոտորակի հիմնական հատկությունը: Կոտորակի կրճատումը և կոտորակներն ընդհանուր հայտարարի բերելը: Կոտորակների բաղդատումը: Գտնել թվի մասերը և գտնել թիվը, յերբ տրված են նրա մասերը:

7. Տասնորդական կոտորակներ: Տասնորդական կոտորակը մեծացնել և փոքրացնել 10, 100, 1000 և այլն անգամ: Տասնորդական կոտորակի կրճատումը և տասնորդական կոտորակները մի ընդհանուր հայտարարի բերելը: Չորս գործողությունները տասնորդական կոտորակներով:

8. Չափերի մետրական սխտեմը:

9. Հասարակ կոտորակը վերածել տասնորդական կոտորակի (վերջավոր և անվերջ): Տասնորդական կոտորակի արտահայտումը հասարակ կոտորակի ձևով: Գործողություններ հասարակ և տասնորդական կոտորակներով:

10. Հարաբերություն և համեմատություն: Հարաբերության անդամների միջև յեղած կախումը: Համեմատության հիմնական հատկությունները. համեմատության լուծումը:

11. Մեծությունների միջև յեղած կախումը: Ուղիղ և հակադարձ համեմատություն: Խնդիրների լուծումը՝ համեմատության և միավորի բերելու յեղակներով: Թվի բաժանումն մասերի, վորոնք համեմատական են յերկու կամ մի քանի թվերի:

12. Տոկոսներ: Տոկոսների վերաբերյալ յերեք հիմնական խնդիրներ. 1) տված թվի վորչե տոկոս գտնելը, 2) գտնել թիվը նրա տոկոսի միջոցով, 3) գտնել յերկու թվերի տոկոսային հարաբերությունը:

Դասագիրք

Կիսելել — սլոֆ. Ա. ՅԱ. Խինգինի խմբագրությամբ — V դասարանի թվաբանության դասագիրք:

ՀԱՆՐԱՀԱՇԻՎ

1. Տառային արտահայտութիւններ: Գործակից: Աստիճան, աստիճանացույց: Տառային արտահայտութիւնների ընթերցումն ու գրառումը: Գործողութիւնների կարգը: Փակագծերի գործադրութիւնը: Գտնել տառային արտահայտութիւնների թվական արժեքը:

2. Հարաբերական թվեր: Հարաբերական թվերի բաղադրումը զրոյի և միմիանց հետ: Չորս գործողութիւններ հարաբերական թվերով: Հարաբերական թվերն աստիճանի բարձրացնելը:

3. Միանդամ: Նման միանդամներ: Բազմանդամ: Նման միանդամների միացումը: Միանդամների և բազմանդամների գումարումը, հանումը, բազմապատկումը և բաժանումը: Միանդամը քառակուսի և խորանարդ աստիճան բարձրացնելը:

4. Կրճատ բազմապատկման և բաժանման բանաձևը:

5. Բազմանդամների վերլուծումը բազմապատկիչների (ընդհանուր բազմապատկիչը փակագծերից դուրս բերելը, խմբավորման յեղանակ, վերլուծել բազմապատկիչների՝ բանաձևերով):

6. Հանրահաշվական կոտորակներ: Նույնական կերպափոխումներ և գործողութիւններ միանդամ ու բազմանդամ համարիչ ու հայտարար ունեցող հանրահաշվական կոտորակներով:

7. Նույնութիւններ և հավասարումներ: Հավասարման յերկու հիմնական հատկութիւնները: Թվական և տառային գործակիցներով 1-ին աստիճանի մի

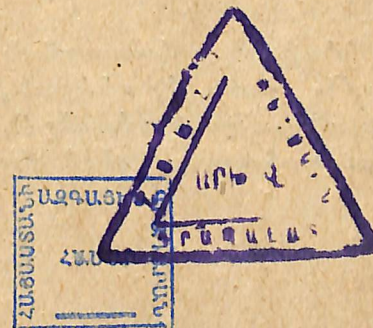
անհայտ հավասարումների լուծումը: Կազմել հավասարումներ ըստ խնդրի պայմանների:

8. Առաջին աստիճանի հավասարումների սխտեմը՝ յերկու անհայտով թվական և տառային գործակիցներով: Լուծում հանրահաշվական գումարների տեղադրման յեղանակով: Կազմել հավասարումների սխտեմ ըստ խնդրի պայմանների:

Դասագիրք

Կիսելեվ — Հանրահաշիվ — մասն I.

11-2846491

ՅԵՐԿՐԱԶԱՓՈՒԹՅՈՒՆ

1. Ուղիղ գիծ. ճառագայթ. հատված: Գործողություններ հատվածներով:

2. Անկյուն: Կից անկյուններ: Ուղիղ անկյուն: Ուղղահայաց: Կից անկյունների գումարը: Ուղիղ գծի մի կողմում դասավորված անկյունների գումարը և յերկու կողմում դասավորված անկյունների գումարը: Հակադիր (ուղղահայաց) անկյուններ: Հակադիր անկյունների հավասարության թեորեմա:

3. Յեռանկյունի: Յեռանկյունների զանազան տեսակները: Ուղղանկյուն յեռանկյունի. ներքնածիզ և եջեր: Յեռանկյան գծերը՝ բարձրություն, միջնագիծ, բիսսեկտորիսա: Պարագիծ: Հավասարասրուն յեռանկյան հատկությունները: Յեռանկյունների հավասարությունը: Յեռանկյունների զավասարման յերեք հատկանիշները: Յեռանկյան արտաքին անկյունը և նրա հատկությունները: Թեորեմա յեռանկյան մեծ կողմի դիմաց ընկած անկյան մասին, և՛ հակադարձ թեորեմա:

4. Ուղղահայաց: Թեք գծերը և նրանց պրոյեկցիան, իջեցված ուղիղի վրա: Թեորեմա ուղղահայացի և թեքի, թեքերի և նրանց պրոյեկցիաների մասին: Ուղղանկյուն յեռանկյունների հավասարման չորս դեպքերը:

5. Հիմնական խնդիրները կառուցման վերաբերյալ (ապացուցումով). կառուցել անկյուն, վորն հավասար լինի տված անկյանը. բաժանել 2, 4 և 8 մասերի. անցկացնել ուղղահայաց ուղիղի վրա նրա վրա,

կամ նրանից դուրս գտնված կետի վրայով. կառուցել յեռանկյունի՝ տված ելմենտներով. յեռանկյան մեջ կառուցել բարձրություններ, միջնագծեր և բիսսեկտորիսաներ:

6. Զուգահեռ ուղիղներ: Սահմանում: Թեորեմ յերկու ուղիղների մասին, վորոնք ուղղահայաց են յերրորդին: Անկյուններ, վորոնք ստացվում են յերկու զուգահեռ ուղիղներից, յերրորդ ուղիղով հատվելու միջոցով. նրանց հատկությունները: Ուղիղների զուգահեռականության հատկանիշները. Զուգահեռականների աքսիոման: Հետևություններ. 1) յերկու ուղիղներ, վորոնցից յուրաքանչյուրը զուգահեռ է յերրորդին, զուգահեռ են միմյանց. 2) զուգահեռներից մեկին հատող ուղիղը, հատում է նաև մյուսին: Զուգահեռ ուղիղների կառուցումը: Անկյուններ, վորոնց կողմերը համապատասխանորեն միմյանց զուգահեռ են և ուղահայաց: Զուգահեռականների հատվածները զուգահեռականների միջև: Հատվածը բաժանել հավասար մասերի:

7. Թեորեմա յեռանկյուն անկյունների գումարի մասին և նրանից բխող հետևությունները: 30° անկյան դիմաց ընկած եջի հատկությունը:

8. Քառանկյունի: Քառանկյունու անկյունների գումարը: Զուգահեռագիծ. ուղղանկյուն, շեղանկյուն, քառակուսի: Զուգահեռագծի ուղղանկյուն, շեղանկյան և քառակուսու անկյունների կողմերի և անկյունագծերի հատկությունները:

Պատկերների (Ֆիգուրա) սիմետրիան:

Տրապեց. տրապեցի տեսակները: Յեռանկյունու և տրապեցի միջին գիծը. նրա հատկությունները: Կառուցել զուգահեռագիծ և տրապեց:

9. Բազմանկյուն: Պարագիծ: Անկյունագիծ: Ուռուցիկ բազմանկյուն, ներքին և արտաքին անկյունների գումարը:

10. Գաղափար կետերի յերկրաչափական տեղի մասին (չրջանագիծ, հատվածի վրա կանգնեցնել ուղ-

զահայաց, անցկացնելով այն հատվածի մեջտեղով, անկյան կիսորդը (բիսսեկտորիսան), տված ուղիղնե-
րին զուգահեռ ուղիղները) :

11. Շրջանագիծ: Շրջանագիծ տանել մեկ, յերկու կամ յերեք կետով: Շրջանը և նրա համաչափությունը: Լարին ուղղահայաց տրամագծի հատկությունը. զուգահեռ լարերի միջև գտնված աղեղների հատկությունը. լարերի և աղեղների կախումը. լարերի և նրանց հեռավորության միջև կենտրոնից յեղած կախումը: Գտնել շրջագծի և աղեղի կենտրոնը:

12. Շոշափողի սահմանումը: Շոշափման կետով անցնող շառավղի հատկությունը: Շոշափող տանելը:

13. Այն անկյունների չափումը, վորոնց գագաթը գտնվում է շրջանագծի վրա, շրջանագծի ներսը և շրջանագծից դուրս:

14. Յերկու շրջանագծերի հարաբերական դիրքը:

15. Ուղղագիծ պատկերների մակերեսը: Պատկերների հավասարությունը և հավասարամեծությունը: Ուղղանկյան, զուգահեռագծի, յեռանկյան, չեղանկյան, և տրապեզի մակերեսը:

Դասագիրք

Կիսելեվ (պրոֆ. Գլազուելի խմբագրությամբ) —
Յերկրաչափության դասագիրք — մասն I — հար-
թաչափություն:

ՀԱՐՑԵՐ ԽՍՀՄ ՍՏԱԼԻՆՅԱՆ ՍԱՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹՅԱՆ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ

Սահմանադրության բնորոշումը: Համառոտակի խորհրդային առաջին Սահմանադրության և ԽՍՀՄ կազմելու մասին: Խորհրդային Միության պատմության մեջ 1924-36 թվականների ժամանակամիջոցում տեղի ունեցած հիմնական փոփոխություններն ըստ ընկ. Ստալինի ԽՍՀՄ խորհուրդների 8-րդ Արտակարգ համագումարում տված զեկուցման:

ԽՍՀՄ-Ի ՆՈՐ ՍԱՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆԸ

Ստալինը նոր Սահմանադրության ստեղծող: ԽՍՀՄ խորհուրդների 8-րդ Արտակարգ համագումարի կողմից (1936 թ. նոյեմբեր-դեկտեմբեր) Ստալինյան Սահմանադրության միաձայն հաստատումը և ընդունումը: Նոր Սահմանադրության հիմնական առանձնահատկությունները: ԽՍՀՄ Ստալինյան Սահմանադրությունը հանդիսանում է ամբողջ աշխարհում միակ մինչև վերջ դեմոկրատական սահմանադրություն:

ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ ԿԱՌՈՒՑՎԱԾՔԸ

ԽՍՀՄ-ն բանվորների և դուրդացիների սոցիալիստական պետություն է: Աշխատավորների պատգամավորների խորհուրդները ԽՍՀՄ քաղաքական հիմքն են: ԽՍՀՄ տնտեսական հիմքը: Սոցիալիստական սե-

փականութեան պետական ձևը: Սոցիալիստական սե-
փականութեան կոոպերատիվ — կոլտնտեսային ձևը:
Մանր մասնավոր տնտեսութիւն: Քաղաքացիներին անձ-
նական սեփականութեան իրավունքը:

Տնտեսութեան պլանային վարումը ԽՍՀՄ-ում:
Սոցիալիստական աշխատանքը ԽՍՀՄ-ում:

ՊԵՏԱԿԱՆ ԿԱՌՈՒՅՎԱԾՔԸ

ԽՍՀՄ-ն միութենական պետութիւն է: Միու-
թեան իրավասութիւնը: Միութենական հանրապե-
տութիւնները և նրանց իրավունքները (թվել բոլոր
11 միութենական հանրապետութիւնները): ՌԽՖՍՀ-ի
Սահմանադրութիւնը: Այլոնոմ հանրապետութեան
Սահմանադրութիւնը:

Հայկական ԽՍՀ Սահմանադրութիւնը:

ԽՍՀՄ ՊԵՏԱԿԱՆ ԻՇԽԱՆՈՒԹՅԱՆ ԲԱՐՁՐԱԳՈՒՅՆ ՈՐԳԱՆՆԵՐԸ

ԽՍՀՄ Գերագույն Խորհուրդը: Միութեան Խոր-
հուրդ և Ազգութիւնների Խորհուրդ: ԽՍՀՄ Գերա-
գույն Խորհրդի նախագահութիւնը: Նոր ընտրված
ԽՍՀՄ Գերագույն Խորհրդի նախագահութեան կազմը:

Միութենական հանրապետութիւնների պետական
իշխանութեան բարձրագույն որգանները: Այլոնոմ
Խորհրդային Սոցիալիստական Հանրապետութիւննե-
րի պետական իշխանութեան բարձրագույն որգաննե-
րը: Պետական իշխանութեան տեղական որգանները:
Դատարան և Դատախազութիւն:

ԽՍՀՄ ՅԵՎ ՄԻՈՒԹԵՆԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ- ՆԵՐԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՈՐԳԱՆՆԵՐԸ

ԽՍՀՄ պետական կառավարման որգանները:
Ընդհանուր միութենական ժողովմատներ: Միութե-

նական հանրապետական ժողովմատներ: Միութենական
հանրապետութիւնների պետական կառավարման որ-
գանները:

ՔԱՂԱՔԱՑԻՆԵՐԻ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐՆ ՈՒ ՊԱՐՏԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

Աշխատանքի իրավունք: Հանգստի իրավունք:
Նյութական ապահովութեան իրավունք ծերութեան
հասակում, հիվանդութեան և աշխատունակութեան
կորստի դեպքում: Կրթութեան իրավունք: Բոլոր ազ-
գութիւնների և ռասաների իրավահավասարութիւն-
նը: միասնական միութենական քաղաքացիութիւն:
Խղճի ազատութիւն և հակալրոնական պրոպագան-
դայի ազատութիւն: Խոսքի ազատութիւն, մամուլի
ազատութիւն, ժողովների և միտինգների ազատու-
թիւն, փողոցային ցույցերի և դեմոնստրացիաների
ազատութիւն: Հասարակական կազմակերպութիւն-
ներում միավորվելու իրավունք: ՀԱՄԿ(Բ)Կ-ն բոլոր
աշխատավորների առաջավոր ջոկատն է, աշխատա-
ւորների ինչպես հասարակական նույնպես և պետա-
կան բոլոր կազմակերպութիւնների ղեկավար կորի-
դը: Անձի, բնակարանի անձեռնմխելիութիւն և նա-
մակազրութեան գաղտնիութիւն: Ապաստանի իրա-
ւունք: Քաղաքացիների պարտականութիւնները: Հայ-
րենիքի պաշտպանութիւնը ԽՍՀՄ յուրաքանչյուր
քաղաքացու սրբազան պարտքն է:

ԸՆՏՐԱԿԱՆ ՍԻՍՏԵՄ

Ընդհանուր, հավասար և ուղղակի ընտրական
իրավունք գաղտնի քվեարկութեամբ: Ընտրական
իրավունքը ԽՍՀՄ-ում և կապիտալիստական յերկրնե-
րում:

ՖԻԶԻԿԱԿԱՆ ԱՇԽԱՐՀԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

ա. ՅԵՐԿԻՐԸ — ՄՈԼՈՐԱԿ

1. Յերկրի ձևն ու մեծությունը: Յերեկվա ու գիշերվա փոփոխվելը: Տարվա յեղանակների փոփոխվելը:

2. Արեգակը, աստղերն ու մոլորակները: Արեգակնային համակարգություն:

բ. ԱՇԽԱՐՀԱԳՐԱԿԱՆ ՔԱՐՏԵԶ

1. Կողմնացույց և կողմնորոշում: Գաղափար մասշտաբի մասին. գծային և թվային մասշտաբ: Մի մաշտաբը վերածել մյուս մաշտաբի:

2. Հասարակած, արեադարձ, բևեռային շրջաններ, բևեռները և նրանց տեղը: Աստիճանացույց: Միջորեականներ. սկզբնական միջորեական:

3. Յերկրագնդի վորևե կետի աշխարհագրական լայնության և յերկարության գաղափարը:

գ. ՅԱՄԱՔ ՅԵՎ ԾՈՎ

1. Ծովի, ցամաքի և ռելյեֆի պայմանական գույները քարտեզի վրա:

2. Աշխարհի մասերը: Աշխարհի մասերը վոլոդոդ ովկիանոսները:

դ. Աշխարհամասերի տեսությունը քարտեզով

Յ Ե Վ Ր Ո Պ Ա

1. Յեվրոպայի ափերը վոլոդոդ ծովերն ու ովկիանոսները. Հյուսիսային Մառուցյալ ովկիանոս, Բարենցի ծով, Սպիտակ ծով, Ատլանտյան ովկիանոս, Հյուսիսային (Գերմանական) ծով, Բալթիկ ծով, Բոտնիկ, Ֆինական և Ռիգայի ծոցեր: Միջերկրական ծով, Ադրիատիկ ծով, Մարմարա ծով, Սև ծով, Ազովի ծով:

2. Նեղուցներ՝ Պա-դը-կալե, Լամանչ, Ջիբրալտար, Դարդանել, Բոսֆոր, Կերչ, Սկադերակ, Կատեգատ, Զունգ (Կերասուն):

3. Կղզիներ՝ Նոր Յերկիր, Ֆրանց Իոսիֆի Յերկիր, Իսլանդիա, Մեծ Բրիտանիա, Իռլանդիա, Միցիլիա: Թերակղզիներ՝ Կանին, Կոլա, Սկանդինավյան, Յուտլանդական, Պրենյան Ապենինյան, Բալկանյան, Զրիմ:

4. Յեվրոպայի լեռները՝ Սկանդինավյան, Պրենյան, Ալպեր (Մոնբլան), Ապենինյան, Կարպատներ, Բալկանյան, Զրիմի, Ուրալյան, Նիբինի:

5. Դաշտավայրեր՝ Արևելա-յեվրոպական, Մերձկասպյան, Լոմբարդական, Ֆրանսիական, Հյուսիս-գերմանական, և Մերձդանուբյան:

Բարձրություններ՝ Միջին Ռուսական, Մերձվոլգյան, Դոնեցի բլրաշարք (կրյաթ):

Հրաբուխներ՝ Վեզուվ և Ետնա:

6. Ածուխի, յերկաթի, նավթի, և պղնձի տեղադրությունը Յեվրոպայում (կարևորագույն շրջանները):

7. Յեվրոպայի գետերը՝ Պեչորա, Հս. Դվինա, Նևա, Վոլխով, Սվիր, Ամ, Դվինա, Վիսլա, Հոենոս, Թեմզա, Սենա, Ելբա, Պո, Դանուբ, Դնեստր, Դնեպր, Դոն, Վոլգա (Կամայի և Ոկայի հետ), Ուրալ:

Լճեր՝ Լադոգա, Ոնեգա, Իլմեն, Բելալյա, Ժնեվի, Կասպից, Ելտոն, Բասկունչակ:

8. Բուսական և կենդանական աշխարհ. տունդրայի, տայգայի, տափաստանի, կիսանապատի և մերձարևադարձային զոնայի կարևորագույն բույսերն ու կենդանիները:

9. Յեվրոպայի քաղաքական քարտեզը. քարտեզի վրա ցույց տալ Յեվրոպայի պետութայինները և նրանց մայրաքաղաքները:

Ա Ս Ի Ա

1. Ասիայի ափերը վողոցող ծովերը. Կարմիր, Հարավային Չինական, Արևելա-Չինական, Դեղին, Ճապոնական, Ոխոտի, Բերինգի: Հյուսիսային Սառուցյալ ովկիանոսը և նրա մասերը՝ Կարայի ծով: Լապտևների ծով և Արևելա-սիբիրական ծով: Ծոցեր՝ Պարսից ծոց, Արաբական ծոց, Բենգալական ծոց: Նեղուցներ՝ Բերինգի, Թաթարական, Մալայան, Բաբել-Մադերի:

2. Կղզիներ՝ Հյուսիսային Յերկիր, Նոր Սիբիրական, Վրանգելի, Կուրիլյան, Սախալին, Ճապոնական, Ֆորմոզա, Ֆիլիպինյան, Չոնդյան (Սումատրա, Ճավա, Բորնեո, Յելերես), Յելոն:

Թերակղզիներ՝ Յամալ, Տայմիր, Չուկոտյան, Կամչատկա, Հնդկաստան, Հնդկաչին, Մալակա, Կորեա, Արաբիա, Փոքր Ասիա:

3. Ասիայի լեռները՝ Պամիր (Ստալինի անվան Պիկ), Տյան-Շան, Հինդուկուշ, Հիմալայներ, (Եվերեստ), Կովկասյան (Ելբրուս և Կազբեկ դաղաթներով), Ալտայան, Սայանյան, Բայկալյան, Վերխոյանսկի, Ստանովոյ լեռնաշղթա, Փոքր Խինզան, Սիխոտե-Ալին, Ալգան, Յարլոնովյան լեռնաշղթան:

Բարձրավանդակներ՝ Կենտրոնական, Սիբիրական, Գոբի, Տիբետ, Իրանական, Արաբական, Հայկական:

Դաշտավայրեր՝ Արևմտա-Սիբիրական, Թուրանի, Չինական, Հնդկական, Միջագետքի, Ռիոնի և Գուռի:

4. Գետեր՝ Ուր՝ Իրադի հետ, Յենիսեյ՝ Անգարայի հետ, Լենա, Ամուր, Խուան-Խե, Յան-Յզի-Յզյան, Դանգես, Ինդոս, Տիգրիս՝ Յեփրատի հետ, Ամու-Դարյա, և Սել-Դարյա, Գուռ՝ Արաքսի հետ, Ռիոն, Ճորոխ:

Լճեր՝ Կասպից, Արալյան, Բալխաշ, Բայկալ, Սևան:

5. Բուսական և կենդանական աշխարհ. տունդրայի, տայգայի, տափաստանի, անապատի, Մերձարևադարձային անտառի և արևադարձային շրջանի. կարևորագույն կենդանիներն ու բույսերը:

6. Ասիայի քաղաքական քարտեզը, քարտեզի վրա ցույց տալ Ասիայի պետութայինները և նրանց մայրաքաղաքները. Ճապոնիա, Չինաստան, Հնդկաստան, Մոնղոլական Ժողովրդական Հանրապետություն, Տուվինական Ժողովրդական Հանրապետություն, Ալվանստան, Իրան, Թուրքիա:

Ա Ֆ Ր Ի Կ Ա

1. Ծովերը, ծոցերն ու նեղուցները՝ Միջերկրական ծով, Կարմիր ծով, Ջիբրալտարի նեղուց, Գվինեյի ծոց, Մոզամբիկի նեղուց, և Սուեզի ջրանցք:

Կղզիներ և թերակղզիներ՝ Ազորյան և Մադագասկար, Սոմալի թերակղզի:

2. Լեռներ՝ Ատլաս, Հաբեշական, Դրակոնյան: Հրաբուխներ՝ Կենիա, Կլիմանջարո:

3. Գետեր՝ Նեղոս, Նիգեր, Կոնգո (Վիկտորիա ջրվեժով), Չամբելի, և Լճեր՝ Ռուդոլֆի, Տանզանիկա, Նյասա, Վիկտորիա, Չադ:

4. Ոգտակար հանածոներ՝ պղինձ, վոսկի, թանկագին քարեր:

5. Աֆրիկայի բուսական և կենդանական աշխարհը:

6. Աֆրիկայի քաղաքական քարտեզը. Անգլիայի, Ֆրանսիայի, Իտալիայի, Բելգիայի կարեւորագույն գաղութները:

Ա Մ Ե Ր Ի Կ Ա

1. Ծովերն ու ծոցերը՝ Հյուսիսային Սառուցյալ ովկիանոս, Հուդզոնի ծոց, Մեքսիկական ծոց, Կարաիբյան ծով, Մագելլանի նեղուց, Կալիֆորնիայի ծոց, Բերինգյան ծով, Բերինգյան ծոց, Պանամայի ջրանցք:

2. Թերակղզիներ՝ Լաբրադոր, Ֆլորիդա, Կալիֆորնիա, Ալյասկա:

3. Կղզիներ՝ Գրենլանդիա, Նյուֆաունդլենդ, Մ. Անտիլյան (Կուրա, Յամայկա, Հայիթի, Պորտո-Ռիկո):

4. Ամերիկայի լեռները՝ Կորդիերներ (Ժայռոտ, Կասկադի, Սիերա-Նեվադա), Ալլեգաններ (Ապալաչներ), Անդեր:

5. Բարձրավանդակներ՝ Մեծ Հյուսիսային Ամերիկան, Մեքսիկական, Բրազիլյական:

6. Դաշտավայրեր՝ Միսիսիպի, Ամազոնյան և Լապլանդյան:

7. Գետեր՝ Միսիսիպի (Միսուրի և Ոհայո վտակներով), Լավրենտիա, Յուկոն, Որինոկո, Ամազոնկա, Լապլատա (Պարանա):

8. Լճեր՝ Վերին, Հուրոն, Միջին, Երե, Ոնտարիո (Նիագարայի ջրվեժը):

9. Ոգտակար հանածոներ՝ ածուխ, նավթ, յերկաթ, գունավոր մետաղներ:

10. Հյուսիսային Ամերիկայի բուսական և կենդանական աշխարհը:

11. Հյուսիսային և Հարավային Ամերիկայի պետութիւնները և կարեւորագույն պետութիւնների

մայրաքաղաքները (ԱՄՆ, Բրազիլիա, Արգենտինա):

Ա Վ Ս Տ Ր Ա Լ Ի Ա

1. Ծովերը նեղուցներն ու ծոցերը. Կարպենտարիա ծոց, Մեծ Ավստրալիական ծոց և նեղուցներ՝ Տորենսի և Բասսի. Կորալյան ծով:

Կղզիներ՝ Տասմանիա, Նոր Զելանդիա, Նոր Գվինեա, Հավայան և Պոլինեզիական կղզիներ, Յորկ թերակղզին:

2. Լեռներ՝ Ավստրալիական Ալպեր և գետեր՝ Մուռեյ և Դաուլինգ: Ավստրալիայի բուսական և կենդանական աշխարհը:

ՅԵՐԿՐԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՏԱՐԲԵՐԸ

ա. Յերկրի կեղեվը

Յերկրի մակերեսի ձևերը.—(Հորիզոնական՝ կղզի, թերակղզի, պարանոց, (գաղափարների սահմանումը). բ) ուղղածիղ:

1. Հարթութիւններն ըստ արտաքին տեսքի և ըստ բարձրութեան ծովի մակերևութից:

2. Լեռներ և բարձրութիւններ. լեռնային մասով, լեռնաշարք և լեռնաշղթա, ուվալ:

3. Լեռնային հովիտներ, կիրճեր, թամբ, լեռնանցքներ:

4. Լեռների բարձրութիւնը՝ հարաբերական և բացարձակ: Լեռների ստորոտը, լանջերն ու գագաթները: Յերկրադնդի մակերևութի ձևերի փոփոխութիւններն արեւի, ջրի, քամու և որդանիզմների ազդեցութեան տակ: Լեռնակազմութեան պատճառները:

Հրաբխային ժայթքումներ և յերկրաշարժներ. սրանց պատճառները:

բ. Զրային քաղանք

1. Ստորյերկրյա ջրեր և աղբյուրների գոյանալը:
2. Գետեր. գետերի գոյանալը: Գետի սկիզբը, գետաբերանը, հունը, գետի աջ և ձախ ափերը: Գետի վերին, միջին և ներքին հոսանքները:
Գետի գելտան, գլխավոր գետ և վտակներ:
3. Հոսող և չհոսող լճեր և նրանց գոյանալու պատճառները:
4. Ովկիանոսներ և ծովեր. ծովի հատակի ուելյե-
ֆը: Ծովի ջրի կազմությունը: Զրի ջերմությունը՝
ովկիանոսների հատակին: Ծովի ջրի շարժումը. ա-
լիքներ, մակընթացություն և տեղափոխություն, ծո-
վային հոսանքներ: Ներքին և յեզրային ծովեր:

գ. Մթնոլորտ և Կլիմա

1. Մթնոլորտի կազմությունն ու բարձրություն-
նը:
2. Զերմային գոտիներ և նրանց գոյանալու
պատճառները:
3. Քամիներ (պասատներ, մուսոններ, բրիզներ)
և նրանց առաջ գալը:
4. Մթնոլորտային տեղումներ (անձրև, ձյուն,
ցող, մառախուղ, ամպեր) և նրանց գոյանալու պատ-
ճառները:
5. Տեղումների աշխարհագրական բաշխումը:

ԿԱՊԻՏԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ՅԵՐԿՐՆԵՐԻ
ԱՇԽԱՐՀԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆԸ

Անգլիա, Ֆրանսիա, Իտալիա, ԱՄՆ, ԽՍՀՄ-ի
արևմտյան, հարավային և արևելյան հարևանները՝
Ֆինլանդիա, Եստոնիա, Լատվիա, Լեհաստան, Ռու-
սիան, Ճապոնիա, Չինաստան, Թուրքիա, Իրան,
Ալգանստան:

Տոմսակա ժողովրդական հանրապետություն:

Մոնղոլական Ժողովրդական հանրապետություն:

1. Այս յերկրների դիրքն ու սահմանները:
2. Բնությունը, մակերևույթի կազմությունը,
կլիման, հողը, կարեվորագույն գետերը, բուսակա-
նությունը, ոգտակար հանածոները:
3. Ժողովրդական տնտեսության բնութագիրը.
ա) ժողովրդական տնտեսության տիպը՝ արդյունա-
բերական, կամ գյուղատնտեսական, բ) արդյունաբե-
րության և գյուղատնտեսության կարեվորագույն
ճյուղերը:
Կարեվորագույն քաղաքները:
Անգլիայի, Ֆրանսիայի, Իտալիայի և ԱՄՆ-ի
կարեվորագույն գաղութները:

ԽՍՀՄ ԱՇԽԱՐՀԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆԸ

1. ԽՍՀՄ դիրքը, տերիտորիան և սահմանները:
2. ԽՍՀՄ բնությունը, մակերևույթի կազմու-
թյունը (կարեվորագույն լեռներ, բարձրությունները
և դաշտավայրերը), ներքին ջրերը (կարեվորագույն
գետերն ու լճերը), ոգտակար հանածոները (ածուխ,
նավթ, յերկաթ, պղինձ): Կլիման: ԽՍՀՄ լանտ-
շաֆտները:
3. ԽՍՀՄ բնակչությունը — քանակը, խտու-
թյունը, և ազգային կազմը: ԽՍՀՄ ազգային քաղա-
քականությունը:
4. ԽՍՀՄ քաղաքական-վարչական քարտեզը (մի-
ութենական հանրապետություններ, յերկրամասեր,
մարզեր, ավտոնոմ հանրապետություններ և մարզեր
ու նրանց գլխավոր քաղաքները):

13 АВГ 1938

414

11
28469

ПРАВИЛА ПРИЕМА И ПРОГРАММЫ
армянских педагогических училищ
на 1938—39 учебный год